Ayetel Kürsi

Ayetel Kürsi, Bakara Suresi'inin 255. ayetidir. Yani Kur'an-ı Kerim'den bir ayettir. Adını ayetin içerisinde geçen ve taht, hükümranlık, ilim ve kudret gibi anlamlara gelen kürsî kelimesinden almaktadır. Ancak, halk arasında ayetel kürsi duası olarak da bilinmektedir. Aslında bu tabir de yanlış bir ifade değildir. Çünkü Kur'an ayetlerinin dua olarak da okunması gayet doğal bir durumdur.

Ayetel Kürsi, hem ayet olması, hem Peygamber Efendimizin tavsiyeleri, hem de koruyucu özelliği sebebiyle en çok okunan ayet ve dualar arasında yer almaktadır. Biz de bu yazımızda, insanımızın zaten sık sık okumuş olduğu bu duayı daha bilinçli okuyabilmek için, anlamı, tefsiri ve başta Peygamber Efendimiz olmak üzere hakkında söylenenleri ve faziletini anlatmaya çalışacağız.

Ayetel Kürsi ve Okunuşu

بِسْمِ اللهِ الرَّحمَانِ الرَّحِيم

اللّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لاَ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلاَ يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلاَّ بِمَا شَاء وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ وَلاَ يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ.

Bismillahirrahmanirrahim

Allahü lê ilehe hüvel-Hayyül Kayyûm. Lê Te'huzühü sinetün velê nevm. Lehü mâ fissemaveti ve mê filard. Men zellezî yeşfau ındehü ille biiznihi. Ya'lemu mâ beyne eydîhim ve mâ halfehüm velâ yuhîtûne bişeyin min ılmihi illâ bima şâe vesia kursiyyühüs-semâveti velerd. Velâ yeudühü hıfzuhumâ vehüvelaliyyül-azîm.

Ayetel Kürsi'nin Anlamı

Ayetel Kürsi'nin anlamı şu şekildedir:

"Allah, o İlâhtır ki Kendisinden başka ilah yoktur. Haydır, kayyûmdur, kendisini ne bir uyuklama, ne uyku tutamaz. Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. İzni olmadan huzurunda şefaat etmek kimin haddine? Yarattığı mahlûkların önünde ardında ne var, hepsini bilir. Mahlûklar ise O'nun dilediğinden başka, ilminden hiçbir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü gökleri ve yeri kaplamıştır. Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na ağır gelmez, O öyle ulu, öyle büyüktür."

Ayetel Kürsi'nin Tefsiri

Ayetel Kürsi'nin meal olarak anlamını verdikten sonra şimdi de tefsirine yani açıklamasına bir bakalım.

Tamamı on cümleden ibaret bir ayet olan Ayetel Kürsi'de Allah Teala'nın birliği, O'nun, **Hay** {daima diri) ve **Kayyum** (zatı ile kaim) olduğu, uyuklama ve dalgınlık gibi beşeri sıfatlardan münezzeh olup kainatı kendi tasarrufunda bulundurduğu, O'nun izni olmadan kimsenin şefaat edemeyeceği, bilgisinin ezel ve ebedi kuşattığı, kudretinin arz ve semaları kapladığı ve zatının çok yüce olduğu bildirilerek tevhid inancının esasları açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Aslında bu kısa açıklamadan anlaşılacağı üzere Ayetel Kürsi, Allah Teala'nın sıfatlarını ve bazı iman esaslarını anlatmaktadır. Şimdi buradaki bu sıfatları ve inanç esaslarını daha derinlemesine anlamaya çalışalım.

Allah'tan Başka İlah Yoktur.

لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ birinci cümle olarak "**Ondan başka ilah yoktur**." buyurulmaktadır. Bu cümle İslam inancının ve diğer tüm ilahi dinlerin ortak temel esasıdır. Gönderilen tüm Peyamberler de, insanları en temelde bu inanca davet etmek için gönderilmiştir. Allah Teala'nın tek olduğu inancına **tevhid inancı** diyoruz.

Ayetel Kürsi'de de Kur'an'ın genelinde olduğu gibi Allah'ın birliği, yani tevhid inancı vurgulanarak başlanmıştır.

Allah Hayy ve Kayyumdur

Hayy, hayat sahibi ve hayat veren anlamına gelmektedir. Allah Teala, kendisi hayat sahibidir. Onun hayat sahibi olması başka hiçbir canlınınkine benzemez. Çünkü her canlı hayatı, başka canlılara ve birçok sebebe bağlıdır. Mesela insanın, hayat bulabilmesi için, öncelikle anne ve babaya ihtiyacı vardır. Anne karnında mucizevi şekilde embriyonun gelişimine ve dünyaya geldiği andan itibaren hava, su, gıda gibi temel ihtiyaçlara bağlıdır hayatının devam etmesi. Ancak Allah Teala'nın hayat sahibi olması böyle değildir. O, hiçbir şeye muhtaç değildir. Hayat sahibi olması için de hiç bir şey gerekmez. Hiç bir sebebe ihtiyacı yoktur.

Kendisi hayat sahibi olduğu gibi diğer tüm canlılara hayat veren de O'dur. Çünkü hayatın kaynağı Allah Teala'dır. Kendisinin hayat sahibi olmak için hiç bir şeye ihtiyacı olmadığı gibi diğer tüm canlıların yaşayabilmeleri için Allah'a ihtiyaçları vardır.

Kayyum, kelimesi ise kıyamdan gelmektedir. Bu kelime aynı zamanda mübalağa yani abartı da belirtmektedir. Allah Teala'nın var olmak için hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını, O'nun varlığının kendinden olduğunu, diğer tüm varlığın ise O'nun varlığına bağlı olduğunu ifade etmektedir.

Allah Teala'nın sıfatlarından birisi de vacibü'l-Vücud'dur. Bu sıfat, varlığı kendinden anlamına gelmektedir. Kayyum, kelimesi ise bu sıfata yakın anlamdadır.

Ayetin devamında Allah'ın başka sıfatlarından da bahsedilmektedir. Aslında buradan sonraki gelecek olan bu sıfatlar Kayyum Sıfatının açıklaması şeklinde gelmektedir.

Allah Uyumaz

لا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاَ نَوْمٌ Allah Teala'nın sıfatlarından bir tanesi de her daim uyanık olmasıdır. Aslında burada anlatılmak istenen nokta Allah'ın hiçbir şeyden gaflet içerisinde olmadığı, tüm kainatta olup biten her şeyi her an gördüğü ve bildiğidir. O'nun bilgisi dışında hiçbir şeyin gerçekleşmediğidir. Anlatılmak istenen uyku, bir beşer uykusu gibi yatağa yatıp uyumak değildir. İnsanların bazı şeylerden habersiz

oldukları zaman kullanılan gaflet uykusu ifadesi bu durumu daha iyi anlatmaktadır. Sonuç olarak Allah her türlü uyku ve uyuklama halinden münezzehtir.

Herşey Allah'a Aittir

"Yerde ve gökte olanlar Allah'a aittir." Bu ifadede yer ve gök ile anlatılmak istenen aslında insanın bakış açısı ile "her şey"dir. Çünkü insanın gözünde mevcut olanlar dünyada bulunanlar ve dünyanın dışındakiler şeklinde genel bir ayrımla ifade edilebilir. Bu ayrım tarihte daha belirgin şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu yüzden Allah Teala, bu ayette yerde ve gökte bulunanlar ifadesi ile "mevcut olan her şeyi murad buyurmuştur." diyebiliriz. Bu durumda ayetin anlamı yerde ve gökte yaratılmış olan her şey Allah'ındır. "Herşeyin sahibi yalnız Allah'tır." anlamı çıkmış olmaktadır.

Allah Katında Bir Şefaatçi Yoktur

Şefaat konusu, tarih boyunca tartışılan konulardan birisi olmuştur. Bazı kişiler şefaatin varlığını savunurken bazıları şefaat yoktur demişlerdir. Peki nedir bu kadar tartışmalara sebep olan şefaat?

Öncelikle bunu, yani şefaatin ne olduğunu anlamaya çalışalım. Şefaat "kıyamet gününde peygamberlerin ve kendilerine izin verilen sâlih kulların. müminlerin bağışlanması için Allah katında niyazda bulunması" anlamında kullanılmaktadır. Peygamberimiz de hadislerinde şefaat konusuna bolca değinmiştir. Mesala bir hadislerinde "Benim şefaatim ümmetimden günahı büyük olanlaradır." buyurmuşlardır. Peki şefaat var mı yok mu?

Bir kişinin bağışlanmasını sağlama, onu affetme şeklinde bir şefaat yoktur. Burada reddedilen şefaat de Allahu a'lem bu şekilde bir şefaattir.

Diğer türlü Peygamberimizin ümmetinin bağışlanması için Allah'a dua etmesi şeklinde bir şefaatin olmayacağı anlamına gelmemektedir. Sonuç olarak bağışlamak ya da bağışlamamak yine Allah'ın bileceği bir iştir. Yani Hz. Peygamber de olsa bir kişiyi affetme yetkisi yoktur. Ancak Allah'ın sevgili bir kulu olarak bir kişinin affedilmesini dilemesi de gayet doğaldır.

Allah, Her Şeyi Bilendir

Burada "Allah, onların önlerinde ve arkalarında olanları bilir." şeklinde ifade edilmektedir. Bu ifade az önce ele aldığımız şefaat konusu ile beraber düşünüldüğünde, daha anlamlı hale gelecektir. Çünkü önce Allah katında şefaat yoktur denilmekte, sonra da Allah onların önlerinde ve arkalarında olanları bilir denilmektedir. Yani Allah, onların yaptığı her şeyi bilirken, nasıl olur da bir başkası onların yaptıklarını affedebilir, ya da affedilmesini sağlayabilir.

Onlar ise Allah'ın ilminden hiç bir şeyi ihata edemezler, yani bilemezler. Sadece Allah'ın izin verdiklerini bilebilirler. Burada Allah Teala'nın ilminin her şeyi kuşattığını, insanın ilminin ise çok cüz'i, küçücük bir bilgi olduğu, bunun da sadece Allah'ın izin verdiği ölçüde olduğu vurgulanmaktadır.

Aslında yine şefaatle beraber düşünüldüğünde hem şefaat edenin, hem de kendisi için şefaat edilenin kim olduğu, neler yaptıkları haklarındaki her bir ayrıntı Allah tarafından bilinirken, bu durumda nasıl şefaat edilebilir.

Bu durumda şefaat etmeye kalkışmadan önce, şefaat etmeyi düşünen kişinin önce kendisini iyi tanıması, Allah ile arasındaki mesafeyi bilmesi, Allah katındaki değerini biliyor olması gerekir. Çünkü şefaat edecek kişinin de her şeyini Allah bildiği için Allah, tabiri caizse "sen de kimsin? Sen kendin şu haldeyken nasıl oluyor da başkasına şefaate yelteniyorsun? demesi ihtimaline hazır olmalıdır.

Peygamberimiz açısından olaya baktığımızda ise, Allah onu kendisi övmüş, insanlar arasında yücelttiği gibi peygamberler arasında da yüceltmiştir. Allah, onu alemlere rahmet olarak gönderdiğini kendisi söylemiştir. Hz. Adem dahi duasında onun adını zikrederek bağışlanma dilemiştir. Tüm bunlar ve yazının uzamaması için değinmediğim Efendimiz hakkında nice birçok farklı üstünlükleri vesilesi ile Peygamberimiz, Allah katında ümmeti için şefaat edebilir. Allah, bizleri de onun (s.a.v.) şefaatine nail eylesin.

Allah'ın bu şekilde kendisine değerini bildirmediği bir kişinin şefaat etmeye kalkışması, aslında Allah, nazarında kendisini tehlikeye atmış olmaktır.

Allah'ın Kürsüsü

O'nun kürsüsü gökleri ve yeri kaplamıştır.

Bizler, bilim ve teknik konularda hızla ilerlediğimizi görmekteyiz. Her geçen gün bu ilerlemeler daha da ivme kazanmaktadır. Ancak bununla birlikte dünya dışındaki varlıklar ile ilgili çok az bilgiye sahibiz. Evrenin büyüklüğüne kıyasla çok yakınımızda olan yıldızları ve gezegenleri sadece izleyebiliyoruz. Bu gezegenler hakkında dahi bildiklerimiz bizce gelişmiş teleskoplarımızın bize gösterdiklerinden ibaret.

Yakın zamana kadar sonsuz zannettiğimiz uzay boşluğunun dışını değil içini bile henüz keşfedememişken, Allah'ın kürsüsünü anlamak zihinlerimize sığacak bir bilgi değil zannımca. Düşününki yaşadığımız miniminnacık bir dünya var. Onu sarıp sarmalayan, büyüklüğünü hayallerimize bile henüz sığdıramadığımız bir uzay var. Ve onu da sarmalamış olan Allah'ın kürsüsü var. Bunu nerden çıkardım? Çünkü Peygamber Efendimiz bu kürsü hakkında şunları söylemiştir; "Kürsü içerisindeki gökler ve yer, bir kalkan içerisine atılmış yedi dirhem kadardır." Yani uzay boşluğu yedi dirhem büyüklüğünde ise kürsü bir kalkan kadardır.

Bu yüzden ayetlerdeki bu anlatımlar ile varlığından haberdar olduğumuz kürsünün mahiyetini tam kavrayamıyoruz. Aslında bu durum yukarıda okumuş olduğunuz bir gerçekle de tam örtüşmekte. Bizler sadece Allah'ın bilmemizi istediği kadarını bilebiliyoruz.

Yerleri ve Gökleri Koruyan Allah'tır

O ikisini yani yerleri ve gökleri korumak Allah'a zor değildir. Yer dediğimiz dünyamız, gök dediğimiz ise bildiğimiz manada uzay. Düşünün ki Allah'ın kürsüsü bile anlayabileceğimizin çok ötesinde. Tüm bunlar bize Allah'ın büyüklüğü, gücü ve kudreti hakkında ipucu veren bilgiler. Durum böyle iken yerleri ve gökleri korumak Allah için neden zor olsun ki.

Allah Yücelerden Yücedir

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ O (Allah), aliyyü'l-azîm (yücedir)

Allah Teala'nın büyüklüğünü, yüceliğini anlatan bu kadar bilgiden sonra bu söylenenleri vurgulanması şeklinde O'nun büyüklüğünü hatırlatılarak bitirilmesi anlamlıdır. Hem Ayetel Kürsi'de hem de Kur'an'ın genelinde zaten Allah Teala'nın büyüklüğüne, kudretine, her şeyin onun emrinde oluşuna bolca yer verilmiştir. Burada da yine Allah Teala'nın bu sıfatlarından sonra büyüklüğü tekrar hatırlatılmış olmaktadır.

Ayetel Kürsi'nin Diğer İsimleri

Nazillili Muhammed Hakkı Ayetel Kürsi'nin doksan üç ismini belirlediğini söylemektedir. Ancak kendi kitabında bu isimlerin tamamını vermemiş, önem verdiği 40 tanesini vermektedir.

Bu isimler genellikle Ayetel Kürsi'nin fazileti, konusu ya da okunduğu zaman sağlayacağı fayda ile ilgilidir. Bu isimlerden bazıları şunlardır;

a'zamü' l-ayat – Ayetlerin en büyüğü

seyyidetü ayi'l-kuran – Kur'an Ayetlerinin Efendisi

efdalü ayi'l-ku r'an – Kur'an ayetlerinin en efdali

eşrefü ayi'l- kur 'an – Kur'an ayetlerinin en şereflisi

ayetü sıfatillah- – Allah'ın sıfatları ayeti

ayetü't-tevhid – Tevhid ayeti

el-ayetü'l-hafıza – Koruma ayeti

el-ayetü'd-dafia- Belaları def ayeti

Ayetel Kürsi'nin Fazileti

Ayetel Kürsi'nin fazileti hakkında, Peygamber Efemdimiz Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hadislerinde verdiği bilgiler vardır. Bununla birlikte bu hadislerden yola çıkarak daha sonraki alimlerin ve evliyaların da sözleri var elbette. Burada her müminin rehberi olan Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) hadislerinden örnekler sunmak istiyorum.

Peygamber Efendimiz, Ayetel Kürsi'nin Kur'an'daki en büyük ayet ayet olduğunu bildirmiştir. Yatağına girerken onu okuyan kimseyi Allah'ın koruyacağını ve şeytanın ona yaklaşamayacağını, bu ayetin içinde Allah'ın en yüce isminin bulunduğunu ve Kur'an ayetlerinin efendisi olduğunu haber vermiştir. Rivayet tefsirlerinde yer alan bazı hadislerde de Ayetü'l-kürsi'yi okuyana Allah'ın hemen bir melek göndereceği, ertesi güne kadar bu meleğin onun iyiliklerini yazacağı ve kötülüklerini sileceği, farz namazların arkasından onu okuyanın da öldüğü zaman cennete gireceği ifade edilmiştir.

Şimdi bu maddeleri ayrıntılı olarak inceleyelim.

Ayetel Kürsi Kur'an'ın En Büyük Ayetidir

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir defasında Übey b. Ka'b'a "Allah'ın kitabında en büyük ayet hangisidir?" diye sormuş ve Übey b. Ka'b da Ayetlel kürsi'dir cevabını vermiştir. Bunun üzerine Peygamberimiz, Übey b. Ka'b'ı tebrik etmiştir.

Ayetel Kürsi Kötülükleri Siler, İyiliklerin Yazılmasına Vesile Olur

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ayetel kürsi'yi okuyan bir kişi için Allah Teala'nın bir meleği görevlendirdiğini, bu meleğin 24 saat boyunca bu kişinin kötülüklerini sildiğini ve onun için iyilikler yazdığını belirtmiştir. Efendimizin sözleri şu şekildedir. "Kur'an'da en büyük ayet, ayetel kürsi'dir. Kim onu okursa, Allah diğer gün aynı saate kadar o kimse için hasenat yazmasını, seyyiatını ise silmesini emreder."

Ayetel Kürsi Cennete Götürür

Her farz namazın sonrasında yapılan tesbihatın içerisinde de Ayetel Kürsi okunmaktadır. Bugün camilerimizde, müezzinlerimizin okumuş olduğu tesbihatın arasında da Ayetel Kürsi'yi okuyoruz. Bu da yine bir hadise dayanmaktadır. Peygamber Efendimiz bir hadislerinde şöyle buyurmuşlardır.

"Her farz namazın sonunda Ayetel Kürsi'yi okuyan kimsenin cennete girmesine ölümden başka engel kalmaz. Sıddık ve abid olanlar buna devam eder. Her kim de yatağına girdiğinde bunu okursa, Allah onu kendine, komşusuna, komşusunun komşusuna ve çevresindeki evlere karşı emin kılar."

Ayetel Kürsi Şeytan'dan Korur

Übey b. Ka'b, malından hayır olarak vermeyi, dağıtmayı çok seven bir sahabidir. Şeytan ise insanları güzel davranışlardan vazgeçirmeye çalışan bir mahluktur. Übey'i de bu güzel davranışından vazgeçirmek istemektedir. Bu yüzden Übey'in hurmalarını çalmaya başlar. Übey malını kimin çaldığını anlamak için takip eder ve hırsızı yakalar. Konuşunca onun kim olduğunu anlar. Kendisinden nasıl kurtulabileceğini sorunca şeytan şöyle der. "Bakara Suresi'ndeki Ayetel Kürsi ile. Onu akşam okuyan sabaha kadar, sabah okuyan ise akşama kadar bizden korunmuş olur."

Übey ertesi gün, yaşadıklarını Allah Resülü'ne anlatır ve Peygamberimiz, "Habis doğru söylemiş." buyururlar.

Benzer bir rivayet de Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edilmektedir. Şeytan Ebu Hureyre'ye de şunları söylemiştir. "Yatağına yatınca Ayetel Kürsi'yi oku. Devamlı olarak Allah'tan bir koruyucun olacak ve şeytan sabaha kadar sana yaklaşamayacaktır."

Bu iki olay gösteriyor ki ayetel kürsi şeytana karşı bir kalkandır.

Sonuç

Bilebildiğimiz kadarıyla anlatmaya çalıştığımız ayetel kürsi'nin bir mümin için ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Müslümanlar bu ayeti her fırsatta zaten okumaktadırlar. Ancak anlamını ve önemini de öğrenerek okumak elbette çok daha iyi olacaktır. Burada Kuran'ın tüm ayetlerinin değerli olduğunu da unutmamak gerekir.

Ayetel Kürsi'yi her daim okumak ve istifade etme ümidiyle…

Sinan KANMAZ